

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

[1.]

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

COPPENSTEINII

PARS I.

GENEALOGIÆ LUTHERO-CALVINISTI-
CÆ, DICTÆ

THEOMACHIA,

seu Contra

Ecclesiam Triumphantem Archihære-
tica Rebellio.

PRAEFATIO TITVLARIS

*De Protogenealogia, seu Patriarchia Luthero-
Caluiniana.*

I. **D**IABOLVS, Archihæ-
resium Pater ac menda-
ciorum, inde ab creatio-
ne sui *in Veritate non stetit:*
ideoque rebellis Deo in abyſtum eſt re-
ligatus. Inde ſalutis humanæ inu-
diſ exijt ſpiritus mendax in ore ſerpentis;
dein multorum pſeudoprophetarum;
V 3 demum

demum ipsum SALVATOREM ipse Tentator adortus, nequicquam eicthnas innexuit. Domino tamen cœlos supergresso, sedenteque ad Dexteram Patris, continuo nonnullos sibi deuotos ad infanda hæresium dogmata instigauit. Atque sicut Sp. Sanctus Fideles Christi duxit in omnem Veritatem; ita fatanicus hæreticos in omnem Falsitatem.

II. SIMON MAGVS, teste *Cæs. Baron. Ann. tom. I. anno 35.* ex Samaria oriundus, ab S. Philippo baptizatus, adeo se in ipsam dæmonis familiaritatem deuouit atque disciplinam; Vt Petrus vito diceret, *Act. 8. Cor tuum non est rectum coram Deo. &c. in felle enim amaritudinis & obligatione iniquitatis video te esse.* Et S. Ignatius epist. ad Trallianos, *Primogenitum Satanae* appellat. De eius præstigijs *Baron. to. I. anno 68.* In cæteris verò docebant SIMONIANI, teste *S. Ignatio epist. ad Smyrnen.* Et Sacrificium, & Sacramentum Altaris nihili esse; neque veram Christi Carnem ac Humanitatem illi inesse posse.

III. BERENGARIUS, annis abhinc 550. Archidiaconus in Italia, Sacramentorum Patriarcha, Corporis Domini in Eucharistia veritatem abnegabat; at ab diabolo eductus.

Ecce enim cum ad Sancti Fulberti morituri cubile alios inter venisset, is inter mortuis vocibus, digito in eum intento, dixit: *Berengarium educite, video in eius humero Diabolum: qui in aures eius hæresim dictam inspiraret: teste Guil. Bibliothecario. Sexcentos, vt aiunt, veterum prætereo.*

IV. LUTHERVS I. de Missa priuata to. 7. fatetur: *Media nocte Satan contra me disputauit de diuersis fidei punctis sic, vt superatus ab eo atque conuictus debuerim illi assentiri. In tantas enim angustias animam adigere nouit, vt in momento possit e corpore expelli: vt e. pertus ipse sepius ad extrema deueni.*

Idem in mensalibus sermon. par. 2. pag. 23. edit. 2. Francof. *Diabolus me sepius in desperationem coniecit tantam, vt nescirem, an vel Deus esset vsquam; sicque funditus de Deo desperarem.*

2. Ista omnium nomine Lutheranorum fatetur Olsnicensis superintendens Balduinus in Apologia aduersus Serarium, *Lutheri, ait, cū diabolo disputatam Veram fuisse fateor: eam à Lu. hero scriptam, non ioco, sed serio; non hyperbolice, sed proprie & historice, non nego.*

3. Accedit & Calvinistarum asseueratio; vt *Dauidis Paræi Heidelbergensis in catechisticarum prælectionum lib. 5. ca. 7. pag. 257.*

In isto Papistico Enthymemate; Lutherus seipso teste, ex atro spiritu diaboli dicit rationes, cur damnanda sit Missa priuata, & Sacerdotum Chrisma: Ergo diaboli discipulus est:

In isto, inquam, antecedens negare non possunt Lutherani.

V. CALVINVS autem Lutheri discipulus est: Ergo & Satanae.

1. Lutheri enim libros audivissimè lectitauit.

Biturigibus quoque Melchiorè Volmarium Lutheranum diligentissimè audi-

audiuit, vt vix ab eius latere diuelleretur.

Quodque *melio*rem docuisset fidem, *melio*remque *Christianum* fecisset, ait Beza, non *Melior*, sed *Melior* vocari solet.

2. Vltro quoque dant Calviniani, *Caluinum*, seque ipsos *Lutheri* discipulos esse. Et in libro contra Concordiam, à Calimirianis Neostadij edito. cap. 6. pag. 206, & 241.

Sacramentarios, *liberos* è corpore suo *genitos*; licet *Absolones*; vocat Lutherus, epist. ad Hausmannum. Et verum fit de ijs illud *Ioannis*, ait Olsnicensis, *Ex Lutheri schola proderunt*; sed non erant ex ea.

3. Deinde Calvinus Diaboli grauissimis de rebus dogmata ab *Luthero* accepit; quare vtriusque vere discipulus fuit.

Dogmata verò sunt. 1. Missam esse impiam ac detestabilem.

2. Sacramentorum formas esse Conciones; non concepta verba præctica.

3. Sacerdotum consecrationem esse nihili.

4. Sanctorum inuocationem esse idolatriam.

5. Fidem specialem cum prædicatione cuiuslibet esse necessariam.

6. Christianos omnes ad illius vsque noctis tempus apostatas à Christo extitisse.

7. Christianorum fidem fide Turcarum ac Dæmonum nechilo fuisse meliorem.

8. Ecclesiam totam tot retro sæculis in errorum tenebris iacuisse. Aliaque talia diabolo annuit Lutherus; & cum

hoc consensit Calvinus in singulis; et si deinde in nonnullis deficiuerit: vt in præsentix Dominici Corporis Sacramento; cuius Absentiam dæmon illo in nocturno gymnasio insinuauit: Quo in errore Magistrum superauit Calvinus, mentem diaboli percipiens perfectius.

Et tamen errorem duntaxat insinuauit Lutherus lib. de captiuitat. Babyl. &c. teste Bell. l. 1. de Sac. Euch. cap. 1. At propagauit, Confirmauitque Calvinus.

VI. ZVINGLIUS eodem in errore, cum Berengario, Sathanæ discipulus fuit.

De hoc diximus. Ille de se ita confitetur, tomo 2. in libro Subsidium de Eucharistia dicto: *Cum Aprilis tredecima lux appeteret, visus sum mihi in somno, multo cum tadio denuò contendere cum aduersario Scriba; sicque obmutuisse, vt, quod verum scirem, negante lingua beneficium suum, proloqui non possem.*

Nam antè Tiguri anno 1525. die 12. Aprilis, cum in senatu in Præsentiam Dominicam inueheretur, bonus Reip. Actuarius eum compulit vsquam doceret è Scriptura, istud Est fumi pro significat.

Hic ille æstuarè, obmutescere, & cõfundi. Pergit Zvinglius: *Ibi visus est monitor adesse; Ater fuerit, an Albus, nihil memini; qui dicebat: Quin, ignaue, respondes ei, quod Exo. 12. scribitur: Est enim Phasè, hoc est Transitus Domini. Protinus vt hoc phantasma visum est, simul expergesio, & è lecto exilio.*

Atqui CALVINIANIS hunc Diabolum Magistrum obiectant Lutherani Smidelinus & Schlüsselburgius.

Per-

Perge age nunc Caluine, lib. Instruct. de Libert. c. 14. Libertinis obiectare, quod Deum in diabolum transformet: cum tute ad diaboli magisterium transferis ipse.

Hinc de effectu testatur Lutherus in Postilla Ienensi anno 1559. conci. 2. Dom. 1. Aduentus. *Ex hac doctrina mundus indies vsque deterior euadit. Iam homines sunt obsessi septem diabolis, cum antea solum ab unico tenerentur. Diabolus inuolat iam turmatim in homines; ut sub clara luce Evangelij seipsis fiant auariores, callidiores, audaciores, ac deteriores, quam unquam fuerint sub Papatu. Vide & To. 1. Witt. fol. 170. Et verum est testimonium eius. Atque hec vniuersim de Protogenealogia Luthero-caluiniana. Porro propius ad rem.*

QVÆSTIO I.

Qui sint Canonici S. Scripturae Libri?

I. **HÆRESIARCHIA.** Simoniani, & Basilidiani, sub annum 35. Marcionitæ sub annum 146. apud Irenæum l. 5. c. 20. 22. 19. Manichæi sub annum 276. apud Epiph. *heresi* 66. Bogomiles sub annum 118. apud Euthymium *Pamphila* par. 2. tit. 23. l. 1. Albigenses, sub annum 120. teste S. Antonino *pa* 4. tit. 11. c. 7. hi Vetus Testamentum respuebant, ut a Malo Deo dictatum.

ANABAPTISTÆ, in *Colloquio Franckendalensi*, Vetus Test. haud aliter ad fidem valere censuerunt, quam quatenus cum Nouo concordat.

PAPISTA. 1. At hi Nouatores in hæresiarcharum olim damnatorum anathema inuadunt scientes; Christo aduersarij, Luc. ult. *Neesse est impleri omnia, que scripta sunt in Lege Moysi & Prophetis, & Psalmis de me.* Apostolo contrarij Ro. 1. Gal. 4. Hebr. 1.

2. Contraque ipsos pugnarunt Epiphanius, Augustinus, Petrus Cluniacensis.

II. **HÆRESIARCHIA.** Hebræi in Talmud. Ord. 4. c. 3. librum Iob exauctorant: quod Iobum existisse unquam negent. Alii cum commentariis illustrant Rabini, sed sæpius reprehendunt, ut qui verbis & corde peccatit, Dei providentiam abnegant & resurrectionem; ideo que iustas pœnas expendunt.

LUTHERVS in *Conuivialibus* ut. de Patriarch. *Proph* non credit sic gesta omnia, sicut in libro Iob enarratur: esseq; hic ceu fabulæ argumentum, ad exercitiū plūm patientiæ proponendum.

PAPISTA. At de Iobi encomio Ezechiel, c. 14. *Si fisterit Noe, Daniel & Iob ipsi in iustitia sua liberabunt animas suas.* Iob. 2. Iacob. 5. & c.

III. **HÆRESIARCHIA.** Quidam apud Philastriū in *Catal her.* c. 112. repudiabant Ecclesiasten, velut feneiam exfirmato Salomone concriptam. Sic & Cantica Cant.

LUTHERVS in *Conuivial.* *serm* ait, Ecclesiasten videri sibi ocreis & calcaribus destitutum requitare tantum in foccis; ceu soleret ipse, cum adhuc esset in cœnobio.

PAPISTA. Ecclesiastes verò omnishone tatis, sobrietati que magister est, & fluxarum despectum rerum condocet; seuerus epulonum ac voluptuariorum Aristarchus; Neq; pauca è vulgi dicit opinione, non sua. Vere igitur, c. 2. affirmat, *Sapientia quoque perseuerat mecum.* Ideo Nondum amore mulieres deperijt, cum Ecclesiasten conscripsit. Castalio, teste Beza, censit Cantica impunæ esse libidinis, ac filix Pharaonis erotica.

IV. **HÆRESIARCHIA.** **MOPSVESTAN.** In Hebræis Baruch propheta non repetitur.

Hinc cum reiciunt **CALVINVS** *Instit.* 3. c. 20. §. 8. **KEMNITIVS** Lutheranus in *exam. Trid.* §. 4.

PAPISTA. 1. At & **THEODORVS** **MOPSVESTANVS** olim omnes Prophetas despuebat, teste *Syn. v. Coll.* 4.

2. De

2. Deinde, Reclamarunt ijs S. Patres
Cypri. Hilar. Cyril. Clemens Alex. Euseb.
Etc.

V. HÆRESIARCH. IVDÆI, ait S Hieron. *præfat.* in Dan. reiciebant c. 3. Danielis & c. 14. Itemque Porphyrius.

KEMNITIVS, cum Lutheranis, in *Exam. Trid. sess. 4.* similiter: Item & Anabaptista.

Erasmus quoque cum Paganis & Iudæis historiam Susannæ subannat, & exhibat, Contra S. Patres & Concilia. iidem cum iisdem impijs, ac Magdeburgenses etiam Tobiz, Iudith, Sapientia, Ecclesiastici, Machabæorum libros è S. Canone proscribunt. Vide *Luthero-cal. p. 1. q. 11.* Bonos quidem & sanctos libros eos concedunt, ut infallibilis esse veritatis sic, ut ex iis firmare queant argumenta, negant.

PAPISTA. Jugularunt istos cum hisce, sanctosq; libros definierunt, anno 397. Concil. III. Carthag. *Can. 47.* & Trident. *sess. 4.* Item & S. Patres. Est autem figmentum Kemnitij, quosdam esse libros sacros; & non tamen infallibilis Veritatis. Nam quomodo Veri norma forent?

VI. HÆRESIARCH. Faustus Manichæus, sub an. num 490. teste *Aug. l. 32. contra Faustum. ca. 2. & l. 33. c. 1.* Evangelia, dixit esse ab alijs conficta, itemque Epistolas: nil scripsisse Apostolos.

Alji, ut Echnici, & sub annum 356. Iulianus; esse ab Apostolis scripta, at errare sepe, pugnaque secum.

Cum hisce sensit Otto Brunfeld. Lutheranus, teste *Cochlæo l. de Ser. & Eccl. c. 1. & 4.*

LVTHERVVS in præfat. ad Nouum Test. lat. S. Ioannis Evangelium, eius 1. Epistola, & Pauli ad Romanos Galatas, Ephesios, prima Petri, hi libri tibi ostendunt IESVM, docentque omnia sciri necessaria; & beatus es, etsi alium librum nunquam legas aut audias. Abolenda opinio est tantum esse quatuor Evangelia: Ioannis Evangelium est vnicum, pulcrum, verum. To. 2. Ienen. fol. 318. Omnia quæ Apostoli scripserunt vnum sunt Evangelium: proinde non rectum est, quod 4. Evangelista numerentur.

CALVINVS in Luc. 16. differens Christus duras & longe petitas adhibet similitudines; quæ in Luc. 22. v.

13. non ex omni parte quadrant; in Mat. 7. vers. 12. Superuacuas illusiones. Nec, in Ioan. 1. satis aptas proposito. Sæpe; Mat. 9. v. 5. Parum solide atiocinatur. Item in Mat. 18. Verba Prophetarum in alienum sensum deflectit. Item in Mat. 12. v. 25. Parum solide refutat aduersarios.

Item in Luc. 7. v. 29. Evangelij Christi gloriam valde obscurat, quod Discipulos sibi ille non nisi ex quiquilibet & sece populi colligere potuit.

PAPISTA. 1. At ista refutant S. Patres; in primis Irenæus l. 3. c. 11. Tert. l. 4. in Marcionem. &c. Et quatuor Animalia visa Ezechieli, & Ioanni.

2. Deinde Falleretur & falleret Paulus ad Colof. affirmans in Christo esse thesauros omnes scientia & sapientie Dei. Desipuissent, qui Mat. 7. Luc. 2. Ioa. 7. dicebant: Nunquam sic homo locutus est. Quis talia peripateticum contra Aristotelem effutire pateretur? An non h. e. c. Iuliano, Luciano, Porphyrio veteres philosophos Christo anteponebant: quod, quam Christus; longè solidius sua dogmata confirmassent?

Quanto Alcoranus de Christo honorificentius? Vide *Theuet. l. 6. c. 5.* Vade age, garrus Erasme in *annot. ad c. 2. & 27. Mat.* Non esse metuendum, ne totius Scripturæ corruat autoritas, si leuis error in ea deprehendatur: præsertim cum Evangelistas interdum memoria lapsos dicat *Aug. l. 3. de Consen. Euang. c. 7.* Sed fingit hoc Erasmus.

VII. HÆRESIARCH. Inimici veræ fidei, ait *Aug. l. 2. de adulterinis coniugijs*, ex nonnullis codicibus eraterunt historiam de Adultera, Ioan. 8.

ERASMVVS in *annot. ad Ioa. 8.* Negat esse historiam, sed parabolam meram: Negatque certè olim fidei fuisse. Vide in *Luthero-cal. p. 1. q. 1.* plura alia.

PAPISTA. 1. At eam agnoscunt grauiissimi S. Patres Græci ac Latini:

X Panno-

Pannonius, Athanasius, Chryf. Hier. Ambros. &c.

2. Pariter idem Erasmus in 1. Ioan. ca. ult. illa verba; *Tres sunt, qui testimonium dant.* &c. ait in dubio fuisse olim; esseque oportere pertendit.

AT S. Patres eadem Canonica agnoscunt, ac venerantur.

VIII. HÆRESIARCH. Marcion sub annum 146. teste Hieron. *prafat ad Titum*; & Arius, teste Theodoro in *praf. ad Hebr.* Epistolam ad Hebræos neque Pauli esse; neque Sacram fingeant.

LUTHERANI similiter. Vide in nostro *Luthero-cal. p. 1. q. 1. §. 2.*

CALVINISTÆ verò esse quidem Apostolicam perpendunt; *Eccius tamen sit, addubitant.* Ita Cal. Infit. impress. anno 1554. c. 8. §. 216. & c. 10. §. 83. Ministri in Cōfessione oblata Pissiaci art. 3.

PAPISTA. Reclamat & condemnat istud omnis retrò veneranda Antiquitas Christiana, apud *Bell. l. 1. de Verbo Dei c. 17.*

IV. HÆRESIARCH. Pelagius sub annum 410. Manichæi, similesque hæretici, (queritur S. Hieron. *l. contra Pelag.*) ut fauorem sibi plebis conciliarent; scientiam Legis ac Scripturæ quibusuis, adeoque ipsi etiam mulierculis tribuerunt.

LUTHERO-CALVINISTÆ iubent et quoscunque scrutari, & iudicare Scripturas.

PAPISTA. Istud explicari tractavi, & refutavi in meo *Luthero-cal. p. 1. q. 4.*

2. Et verò S. Patres docent, non aliunde tot hæreses ac schismata esse profeminata; quam quod Scriptura quibusuis esset prostituta, ut legerent, iudicarent, & ad sua quisque commenta accommodaret. CONTRA Iacob. 3. *Nolite plures Magistri fieri. &c.*

QVÆSTIO II.

An commune sit hæreticis odium S. Traditionum?

HÆRESIARCH. Ex horum, Traditiones reiciuentium, consensu pertinace, omnibus retrò sacculis, docemus Orthodoxi eas minime repudiandas

esse; Sed iuxta omnium S. Patrum consensum, custodiendas. Ecce aliquam tibi Inductionem.

1. *Valentiniani sub annum 146. & Marcionista sunt aspernati Traditiones, teste Irenæo l. 3. c. 2. Tertull. l. de præscrip.*

2. *Donatista sub annum 306. è folis Scripturis pugnabant; S. Aug. l. de Vanitate Eccl. c. 19. &c. per Traditiones obfisteat.*

3. *Ariani sub annum 317. nil, nisi scriptum, audiebant; omne Traditum respuentes: teste Hilario l. contra Constantium, Epiph. hæresi 69. 73.*

4. *Ariani sub annum 357. idem, ait Epiph. hæresi 73.*

5. *De Eunomianis sub annum 360. idem. Basilii. l. de Sp. Sancto. c. 27.*

6. *De Nestorio, Eurycheto, Dioscoro. &c. Basilii. Cyr. in Synodo VII. act. 1.*

7. *De Apostolicis idem, S. Bern. hom. 66. in Cant.*

8. *De VVileff sub annum 1380. testatur Tho. Wadentis l. 1. de hæ. in antiqua fidei. &c. Et sic dicatur Ergo. &c.*

LUTHERANI & CALVINISTÆ, minores istorum sequaces sunt gnauiter. Vide in meo *Luthero-cal. p. 1. q. 5.*

PAPISTA. 1. Sicut hodierni Nouatores hæresin suã de contemnendis Traditionibus acceperunt per manus Tradentium Archihæreticorum præcorum.

Ita & nos à S. Patribus accepimus & dicimus, Eadem de Traditionibus, omnium cum honore venerandis. 2. Mos omnium Gentium fuit, Traditionibus stare.

De Iudæis, extra Scriptam legem, traditionum obseruantibus, testatur *Orig. hom. 5. Num. & Com. in Ro. 3. Hilar. in Psal. 2. Euseb. l. 7. hist. c. 28. &c. De Rebus, ut Athanasius; Pericles diuisit ius in Scriptum, & non scriptum. Arist. l. 3. polit. c. 11. Statuit regendam ciuitatem partim optimis legibus; partim arbitrio optimi viri, Et huc vocat *Ius animatum*. lib. 5. de morib. ca. 4.*

Lacedæmonijs Lycurgus nullam dare scriptam voluit legem; ait *Plutar.* sed solis uti Traditionibus; quò essent in agendo, quam legendo diligentiores.

Romanis placuisse traditiones, patet ex *Cic. l. 1. de legibus*, De Gallorum Druidibus seu

sapientibus.

fapientibus idem testatur *Cas. l. 6. de bello Gallico. &c. 3.* Denique in Iure Ciuili, *L. Diurna ff. de Legib.* Et in Iure Canonico, *dist. 1. Can. Consuetudo:* tribuitur eadē Legi scriptæ, & Consuetudini non scriptæ autoritas. Itaque Traditiones sunt legis quæ naturalis. Vide *Bell. l. 4. c. 8. de Verb. Dei.*

Regulas denique huc subicere, quibus Traditiones veræ cognoscuntur, est preterea. *1. Quod vniuersa Ecclesia, vt fidei dogma se nec scripturâ inuenitur: id Traditum esse necesse est. Quia Ecclesia, vt columna & firmamentum veritatis, 1. Tim. 3. errare non potest. Nec enim Mat. 16. Porta inferi prævalent aduersus eam.*

II. Reg. Quod vniuersa seruat Ecclesia, & id constituere nemo potuit, nisi Deus: neque tamen vsquam scriptum est: id ab Christo & Apostolis Traditum, dici necesse est. Aug. epist. 118. Insulentissima insania est existimare, Non rectè fieri, quod ab vniuersa Ecclesia fit. Tale est Baptisma paruulorum actu non credentium: quod nec Lutherani, nec Calvinistæ, nec Catholici ex Scripturis contra Anabaptistas in Colloq. Frankent. potuerunt. Et idem Synodus Generalis Wittenberg. ex Luthero in Gal. 3. Kem. Exa. sess. 7. definiuit tenendum ex fide. Tale de non rebaptizandis hæreticis; quod Aug. defendit ex Traditione sola, contra S. Cypr. in hoc Traditionis negligetem: At ante mortem conuersum, ait Aug. epist. 48.

III. Reg. Quod omnis retrò seruauit Ecclesia, merito creditur ab Apostolis institutum, & si tale sit, vt ab ecclesia potuerit institui. Talis est Quadragesima: quam Caluinus Institution. libr. 4. capit. 12. §. 20. vocat superstitionem, post Apostolos excogitatam. Sicut & S. Ordines minores dicit, l. 4. c. 19. §. 24. nouitium com-

mentum Sorbonistarum, &c.

IV. Reg. Cum omnes Ecclesia Doctores communi docent consensu, aliquid ex Apostolica Traditione descendere; illud Traditionem esse credendum est. Ratio. Quia si talis consensus errare posset; posset & Ecclesia; quæ suos sequi Doctores tenetur. Tale est, Imaginum cultus, Ritus Baptismales, &c.

V. Reg. Esse ab Apostolis Traditum id, quod pro tali habetur in Ecclesijs, in quibus continuata successio est ab Apostolis. Sic Iren. l. 3. c. 3. Tertul. l. de præscript.

II. DE VERBO DEI INCARNATO.

QVÆSTIO III.

Qualis sit Luthero-caluinistis S. Trinitas, & Christi Diuinitas?

HÆRESIARCH. I. Diagoras & Theodorus, ait *Cic. l. 1. de nat. Deor.* negant Deum esse: Protagora, esse dubitauit. Plato, vnum esse asseruit. Alij, plures fecere Deos.

2. Gnostici. Carpocrat. Manichæi, duo Principia statuerunt, Bonum spirituum, Malum corporearum rerum. *Cerdoniani & Marcionita* vnum Legis, alium Euang. lii Deum esse voluerunt.

3. Sabelliani, Naetiani, Praxeani, Hermogeniani sub an. 200. & post, Trinitatē vnā esse personā affirmarunt, quæ iuxta officia, nūc Pater, nūc Filius, nūc Sp. S. diceretur: teste *S. Aug. l. de har. c. 41. 4. Ebion, Cerinthus* sub an. 90. negarunt Christi Diuinit. quod merus homo ex Iosepho & Maria natus fuisset. *Euseb. l. 3. hist. Eccl. c. 17. Itē Carpocrates* sub an. 137. teste *Aug. de har. c. 7. 5. Arius* finxit, Deū sēper fuisse Patrem, Filiū ante creaturas creatum, & à Filio Sp. Sanctum, teste *Euseb. sed à quibusdā Eunomian. aduersariis.*

Lutheranos itēq; Calvinianos quosdam: adeoq; in his primipilos. similia istis sensisse & scripsisse, reor nec ipsos Lutherocaluinianos induci facile posse vt credant. Alii argutores, se suorū dicta infanda interpretari aliō nitentur; cautiōres humanū lapsū excusabūt, in varia lectione voluntatē negare noluērunt; sed eōmnes sectariorū opiniones Synodalesq; Consensus opponent: & ex professo ab suorū blasphemis abhorrebunt. Verum tamen quot, & quantifera hæresum quo hoc, & cum damnatissimis istis hæresiarch. præcis senserunt, & cum nupero, Caluini equali. licet antagonista eius talium asserere Serueto? *lib. 5. Trin. p. 189. Et in respon. ad art. 1.*